
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว และกลุ่มนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

- อธิบายรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ได้
 - เข้าใจถึงรูปแบบการเดินทางการท่องเที่ยวในอดีตจนถึงปัจจุบัน
-

นักทฤษฎีหลายท่านได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มนักท่องเที่ยว รวมถึงบทบาททางสังคมและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยแต่ละท่านได้อาศัยหลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามในการจัดแบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวดังกล่าวอาจพบว่าเป็นการศึกษาร่วมกันของนักทฤษฎี หรือบางครั้งเป็นการวิจัยต่อเนื่องจากทฤษฎีเก่า ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภทได้

รูปแบบการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

การพัฒนา รูปแบบของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้มาจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์หรือการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวอาจทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และวิธีการที่ใช้ การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบพื้นฐานที่สุด คือ การแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่ม ตามลักษณะของพฤติกรรมของการเดินทางในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน และการพักผ่อน

การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและการพักผ่อน

การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและการพักผ่อน เป็นการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงสภาพชีวิตประจำวันที่น่าเบื่อ หรือ ต้องการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเดิมเพื่อให้ร่างกายและจิตใจได้รับการพักผ่อน เช่น หลีกหนีอากาศหนาวในประเทศของตน ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่แปลกใหม่ไปจากเดิม หรือบางครั้งต้องการเพียงแค่เปลี่ยนบรรยากาศ

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและการพักผ่อน

วัตถุประสงค์	ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยว
1. ต้องการหลีกเลี่ยงชีวิตประจำวัน	สวนสาธารณะ อุทยานแห่งชาติ น้ำตก สปา ชายหาด
2. ต้องการหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่	กิจกรรมกลางแจ้ง ทัศนศึกษาหมู่บ้านชาวเขา สวนสนุกเฉพาะทาง
3. หลีกหนีอากาศหนาว	ชายหาด (sun and see) กิจกรรมดำน้ำ

การทองเที่ยวเพื่อ วัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

กลุ่มนักธุรกิจเหล่านี้เป็นลูกค้าที่เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูง จึงจัดเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่สำคัญ คือมีรายได้ระดับสูง และพร้อมที่จะจ่ายเงินจำนวนมากเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง เพื่อให้ธุรกิจที่ติดต่อสำเร็จ

การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจ

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

- การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป
 - การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ (Meeting, Incentive, / convention / and Exhibition : MICE)
-

กลุ่มนักท่องเที่ยวธุรกิจ/MICE

- Meeting หมายถึง การจัดการประชุม
 - Incentive หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล
 - Convention หมายถึง การประชุมสัมมนา นานาชาติ
 - Exhibition หมายถึง งานนิทรรศการหรืองานแสดงสินค้านานาชาติ
-

การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ

การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ

เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่ม รู้สึกว่าการเดินทางเพียงเพื่อไปชมบ้านเมือง หรือชมธรรมชาติเป็นรูปแบบที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวระดับสูงขึ้นไป ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในตะวันตกมีความหลากหลายมากมายไปกว่าชมบ้านเมืองหรือการชมธรรมชาติ เช่นกิจกรรมด้านโบราณคดี การเล่นบอลลูน การท่องเที่ยวอวกาศ การดำน้ำ เป็นต้น ความต้องการในการท่องเที่ยวที่หลากหลายและระดับสูงขึ้นไป เป็นเหตุผลหนึ่งทำให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษขึ้น สามารถแบ่งได้ดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ คือ การท่องเที่ยวอย่างมีการรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รูปแบบที่จัดในต่างประเทศ	รูปแบบที่จัดในประเทศไทย
<ol style="list-style-type: none">1. การท่องเที่ยวเพื่อชมปลาวาฬ บริเวณชายหาดในญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์2. การท่องเที่ยวชมนก ในญี่ปุ่น3. การเที่ยวชมฟาร์มปศุสัตว์ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์4. การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ5. การท่องเที่ยวแบบซาฟารีในแอฟริกา6. การท่องเที่ยวป่าฝนเขตร้อนในเกาะบอร์เนียว	<ol style="list-style-type: none">1. การชมหรือเข้าร่วมการปลูกป่าโกงกาง2. การชมทุ่งดอกบัวตอง ดอยแม่อุคอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน3. การชมทุ่งทานตะวัน จ.ลพบุรี4. การเดินทางในป่าฝนเขตร้อน บริเวณอุทยานแห่งชาติ เช่น เขาใหญ่ ภูกระดึง ภูเรือ5. การชมสวนเกษตร (agro – tourism)6. การชมนกที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หรือน้ำหนาว

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา

- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (**Health Tourism**) เป็นการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยสามารถแบ่งตามลักษณะสุขภาพของนักท่องเที่ยว
- การเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ คือ นักท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวพร้อมกับวัตถุประสงค์ที่จะ ไปออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬา เช่น เล่นกอล์ฟ ดำน้ำ พายเรือ
- การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เป็นอีกรูปแบบย่อยอีกอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา แต่นอกจากจะเน้นผลต่อสุขภาพกายแล้วยังมุ่งเน้นไปที่ความตื่นเต้นขณะทำกิจกรรมนั้นๆ เช่น การปีนเขา ไต่หน้าผา การล่องแก่ง เป็นต้น

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา

รูปแบบที่จัดในต่างประเทศ	รูปแบบที่จัดในประเทศไทย
<ol style="list-style-type: none">1. การอาบน้ำแร่2. การนั่งสมาธิ3. การเข้าร่วมโปรแกรมลดน้ำหนัก4. การไปดำน้ำ5. การไปเล่นสกี6. การปีนเขาที่มีชื่อเสียง เช่น ฮิมาลลัย เอลป์7. การกระโดดจากที่สูง (บันจีจัมพ์)	<ol style="list-style-type: none">1. การใช้สมุนไพรรักษาโรค และบำรุงร่างกาย2. การรับประทานอาหารไร้พิษ เช่น ที่ชีวาธรรม จ.เพชรบุรี3. การนวดแผนโบราณที่วัดโพธิ์4. การนั่งสมาธิ5. มหกรรมการแข่งขันไตรกีฬา จ.ภูเก็ต6. มหกรรมว่าวโลก ที่กรุงเทพฯ7. การชกมวยไทยและหัดมวยไทยพื้นฐาน

การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษที่เติบโตอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมค่อนข้างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักสนใจและต้องการเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศอื่นที่แตกต่างไปจากตน โดยผ่านการชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึง ศิลปะทุกแขนงทั้งสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ตลอดจนมรดกทางประวัติศาสตร์ซึ่งหมายถึง โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ ซึ่งความสนใจต่อสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานความสนใจดั้งเดิมของนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

รูปแบบที่จัดในต่างประเทศ	รูปแบบที่จัดในประเทศไทย
<ol style="list-style-type: none">1. การชมปราสาทในชนบทอังกฤษ2. การชมสิ่งมหัศจรรย์ของโลก เช่น หอเอนเมืองปิซ่า ประเทศอิตาลี นครวัด ประเทศกัมพูชา พีรามิด ประเทศอียิปต์ กำแพงเมืองจีน ฯลฯ3. การชมพระราชวังที่มีชื่อเสียง เช่น พระราชวังแวร์ซายส์ ประเทศฝรั่งเศส พระราชวังบั๊กกิงแฮม ประเทศอังกฤษ ฯลฯ4. การชมพิพิธภัณฑ์5. การชมหอศิลป์6. การชมละครเวทีโอเปร่า	<ol style="list-style-type: none">1. การชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระแก้ว2. การชมวัดต่างๆ3. การชมการปลูกเรือคนไทย ไม่มีตะปู4. การชมการทำหัตถกรรมไทย เช่น การร้อยพวงมาลัย การทำตุ๊กตาชาววัง การทำเครื่องประดับทองคำ5. การชมหุ่นขี้ผึ้งการละเล่นไทย6. การชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น สุโขทัย อยุธยา กาญจนบุรี ฯลฯ

การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น

- การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่นอย่างเต็มรูปแบบ โดยนักท่องเที่ยวไปพำนักอาศัยอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง ๆ เป็นเวลานาน และใช้ชีวิตเหมือนคนพื้นเมืองนั้น
- การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่นแบบมีการจัดการ โดยนักท่องเที่ยวไปทัศนศึกษาเยี่ยมชมกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยพยายามเรียนรู้เข้าใจวัฒนธรรมชนเผ่านั้น

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น

รูปแบบที่จัดในต่างประเทศ	รูปแบบที่จัดในประเทศไทย
<ol style="list-style-type: none">1. การร่วมพำนัก และทัศนศึกษาหมู่บ้าน ของชนเผ่าพื้นเมืองในแอฟริกา หรือชาวเผ่าไอนุ ในเกาะฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น2. การใช้ชีวิตในทุ่งหญ้า บนที่ราบสูงของมองโกล3. การเที่ยวชม และร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ของชาวเมารีในนิวซีแลนด์	<ol style="list-style-type: none">1. การชมวิถีชีวิต หรือการร่วมพำนักกับชาวไทยภูเขากลุ่มต่างๆ2. การใช้ชีวิตกับชาวบ้าน เช่น ชาวบ้านหมู่บ้านคีรีวง จ.นครศรีธรรมราช ชาวเกาะยาว จ.ภูเก็ต3. การชมการทำนาข้าวและวิถีชาวนาไทย4. การชมการเก็บมะพร้าว และวิถีชีวิตชาวบ้านที่เกาะสมุย

การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

การเดินทางที่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ซึ่งมีความหมายเฉพาะเจาะจงว่าเป็นการเรียนรู้ โดยมีการจัดการ (**Organized learning**) เช่น มีการวางแผนล่วงหน้า มีขั้นตอนที่ชัดเจน มีครูผู้สอนที่ชำนาญ และมีวิธีการฝึกหัดตามแบบแผน เป็นต้น นอกจากนี้ การเรียนรู้มักได้จากประสบการณ์จริงไม่ใช่การเรียนรู้จากตำรา

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

รูปแบบที่จัดในต่างประเทศ	รูปแบบที่จัดในประเทศไทย
<ol style="list-style-type: none">1. การเรียนทำอาหารฝรั่งเศส2. การเรียนรู้พิธีชงชา ในญี่ปุ่น3. การเรียนภาษาอังกฤษที่ออสเตรเลีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา นิวซีแลนด์4. การเรียนดำน้ำที่เกาะกวม5. การเรียนรู้การเล่นฟุตบอลที่เยอรมนี	<ol style="list-style-type: none">1. การเรียนทำอาหารไทย ขนมไทย2. การเรียนนาฏศิลป์ไทย3. การเรียนภาษาไทย4. การเรียนทำเครื่องปั้นดินเผา ปั้นตุ๊กตา ชาววัง ร้อยพวงมาลัย แกะสลักผลไม้5. การเรียนปั้นหุ่นตุ๊กตาชาววัง6. การเรียนดำน้ำที่เกาะเต่า7. เรียนนวด8. เรียนมวยไทย9. เรียนสมุนไพร

รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ
